

"FLUKTEN FOR BOLSJEVISMTN". 4 brever fra Troms og Nordland.

XX II/II -44

Kjære venn.

Hjertelig takk for brev .....

Ja, nu har vi faatt redslene til Troms fylke. Jeg var i Tromsø forleden dag for aa ..... Det var et trist syn aa se disse tusinder av hjemløse landsmenn som er jaget fra huse og eiendom og ikke faar mere med seg end det de staar og gaar i, og ofte snaut nok det. Hvad trør du, - naar 70 tusen mennesker blir satt i bevegelse uten skikkelige befordringsmidler paa denne aarstid saa langt nord i landet. Hvilken gru. Barn dør i lastebilerne og likene legges ved veikanten. Fødsler under transporten er hyppige. Og alt dette er satt i verk for som det saa smukt heter - aa undgaa bolsjevismen. Og videre heter det i pressen at folk er takknemmelige for "myndigheterne" befatning med dette. Nei - det er ns folk som er paa flukt, mens den øvrige del under protest forlater sine hjem, som blir nedbreht før eierne har tapt dem av syne. HELE FINNMARK ER AVSVIDD. (Der hvor brevskriveren bruker utropstege, bruker vi store bokstaver. Vaar anm.) Baater av alle størrelser, som ikke kan brukes for operasjonene er knust. Besetningene drept. Noe brukt av herrefolket, resten brent eller kastet paa sjøen. I troms er Kvænangen, Nordreisa og Kaafjord samt Skjærsvøy kommuner lagt øde og brent.

Jeg vil at Dere skal vite at det forfærdelige som skjer i Nord-Norge idag, ikke er flukt, men terror.

Jeg vil ikke og kan ikke gaa i detaljer. Men engang maa vel ogsaa de frem. Jeg haaper at dere aldri maa faa se eller opleve noe lignende. Hilsen til dere alle. XXX

Brev fra Tromsø medio november.

Her er aldeles redselsfullt, forholdene lar seg næsten ikke beskrive. Her er i Tromsø idag c. 9000 evakuerte, "flykninger fra Bolsjevismen" drevet ut fra sine hjem som de gikk og stod. De aller fleste har faatt lite eller intet med seg, - der er dem som er blitt kidnappet som de gikk eller stod i sitt arbeide, i vaskekjelleren og paa kjøkkenet og paa arbeidsplassen. Der kom en dame fra Vardø i et sett silkeundertøy, silkestørmer, daarlige sko og en golfjakke, fikk ikke engang lov aa gaa inn etter en kaape. Barn i strømpelesten og lite tøi, spebarn slik de laa i vogga i et varmt kjøkken og bare tullet inn i et ullteppe eller en frakk, gamle, krokete stakkarer, tildels senile, krøplinger og sinnsyke, syke og friske, sinnsyke og fødende, alt i et vanvittig sammensurium. Den ene skøyte efter den andre kommer med døde og døende, nei, det er saa grusomt at jeg orker næsten ikke aa fortelle deg det. Dydrene blir trukket ut og slaktet mens folkene staar og ser paa det, hus stukket i brann mens de siste beboerne enda ikke er kommet seg helt ut av døren, matvarer og klær enten tatt eller brent, for noen er tingene de stod med i haanden og skulle ha tatt med seg, levet ut av hendene paa dem. Det verste jeg hittil har sett, tror jeg er et av gamle-hjemmene. Gamle og gebrekkelige stakkarer, storparten saa langt borte fra denne verden som det gaar an i levende live, uvakst og utskitt, pakket dels i papir og dels i tepper, en stank saa man rygget bakover i døren. Om man kunne ~~forstå~~ forstaa hvorfor slike gamle kryp som er saa helt ferdige med livet, skal gjennemgaa slike lidelser. De hadde faatt to timer til aa komme ut av huset paa, fikk beskjed om at de skulle inn til....., vel ombord paa skøyta bør det til havs, og ombord paa et tysk marinefartøy ~~og~~ og til Hammerfest. De gamle var bare slengt paa dørken uten noe under. I Hammerfest fikk de baarér og sengebunner til de aller skrøpeliggste. Folket var jo reist fra alt der ogsaa, hadde ikke noe aa skifte paa dem med, saa til dels maatte man vaske tøy og tørk det mens de satt og ventet, og dels

ble de pakket ~~xxx~~ i papir og tullet tepper utenom. En dag kom der en kone med 7 smaa barn, den eldste 8½ aar og den minste snaue 3 uker. Det var hun alene om aa skulle greie med, og hadde da vært paa tur i en uke. Tenk aa faa en slik paakjennung saa vidt opp av sengen etter en barsel. En familie med 5 barn: "Jeg tror lillebarnet mitt er sykt". Javisst var det sykt, blitt daarlig om morgenens og en stor lungebetendelse 5 mndr. gammelt, næste morgen døde det. En mor mistet sitt ene barn paa turen og blev selv sinnsyk. foreldreløse barn med den ene baaten og foreldre med en annen. Hvordan skal de finne hverandre i et slikt virvar? Igaar blev en mann plutselig sinnsyk og ropte paa Jesus og djevelen og skremte alle. Han blev puttet i en bil og sendt til .....

Alle kirker og forsamlingslokaler er fulle av folk. Der kokes suppe til midda betasuppe og sildegryp, hos alle slakterne, paa sykehuset, meieriet, kaffistovene samt svenskehjelpens barnebespishing. Alle lærerne og sjømannskolens elever, sivilt luftverns hjelpeemannskaper og gymnasiastene er rekvrert til hjelp. Ungdommene er veldig kjekke, de springer hele dagen til langt pa kveld og er alltid villige og greie. "Eldigvis har her vært et ufattelig godt vær, mildt og sol og fint. Ikke regn, ikke sne og ikke en eneste høststorm. Det er næsten ikke til aa tro. Tenk om her skulle vært slik vær som ifjor høst, med regn og storm og griseføre. Sykdom har det vært ganske lite av, noen difteritilfeller og litt smaatteri er det jo, og igaar var der 8 tilfeller sterkt mistenkte for tyfus. Jeg tør ikke tenke den tanken ut at dei skulle bli tyfus midt oppe i dette, det ville bli en verre katastrofe. Matforsyningene blir vel det mest aktuelle naa, det minker sterkt. Klær er her heller ikke noe stort av naa, bare de som har fillete undertøy kan faa noe, og de som ~~maikk~~ paa noen mulig maate kan klare seg til de kommer lenger sørover.

Det største problemet er imidlertid hvordan man skal faa disse mennesker videre. Her finnes næsten ikke baater, de faa som er, skal bare brukes for aa faa folket ned fra Finnmark og hit, og her stopper alt opp. Det ser katastrofalt ut idag, alt staar i stampe. Enden pa visen blir vel at de blir stuvet ombord paa tyske destroyere og ammunisjonsskip. Sandelig et herlig perspektiv. Faal bli her til russen kommer, faar vi i alle fall ikke. Oppslagene om evakuering sier at det er frivillig, men de som ikke drar vil bli skutt. Går du ikke i baaten saa faar du komme utenfor. Det hele blir filmet. "Paa flukt for bolsjevismen." Var det noen som snakket om vanviddets verden? .....

Brev fra Narvik 13/II. 1944.

Jeg tror det vil være av stor interesse for deg aa høre litt om hvad som virkelig har skjedd og hvad som gaar for seg her oppe, for i det dere leser i Aftenposten og andre avisar er forholdene mildest talt noe anderledes fremstillet enn det som er det faktiske forhold. Vi kan slaa fast med en gang at det her dreier seg om en tvangsfordrivning av befolkningen hvor enhver protest har vært nytteløs, og hvor folk som har forsøkt aa begi seg østover istedenfor vestover bare er blitt jaget og skutt ned. Det synes som den opprinnelige ordre har vært aa ødelegge alle militære anlegg, alle tyske hus, bwoer og vegskjæringer m.v., men muligens i forbindelse med Terbovens besøk her oppe for 3-4 uker siden er dette forandret. Det gaas nu frem paa den maaten at først de mest avsidesliggende steder blir hjemsøkt, folk blir drevet sammen til de mere sentrale stedene, husene blir brent, besettningene blir nedslaktet. Fra de sentrale steder blir de saa med et minimum av varsel jaget ombord i baater, som ofte paa forhaand har ammunisjonslast inne, eventuelt tropper og blir fraktet foreløpig til Narvik, Harstad og Tromsø, hvor mulighetene for aa underbringe disse mennesker, skaffe dem klær og mat selvsagt er helt minimale. Disses vinterforsyninger er brent opp, og klær er det ikke levnet dem tid eller anledning til aa faa med seg. Det hele er en tragedie som truer med aa utvikle seg til en katastrofe uten like. ns-myndighetene hvoriblant selv Jonas Lie ikke lenger kan følge de drastiske tyske forholdsregler staar allikevel fullstendig maktesløse og ikke har annet å gjøre enn aa si "Jawohl" til den mest brutale ordre. Paa denne maate er nu hele Finnmarken en saga blott, avsvidd og lagt øde, og skjebnen har allerede naadd etpar av de ~~xxxxxx~~ nordligste distrikter i Troms fylke. Tross alt er vi av den oppfatning at noen storstilet transitt

HJELP. Den ytterste nød truer vaare landsmenn i Nord-Norge. Heller ikke for dem som er kommet til Sør-Norge er gjenvordighetene slutt. De ferreste av dem kjenner noen som kan hjelpe dem, og naziorganisasjonene vil de nødig henvende seg til. Nu skal det vise seg om den soldataritet og det samhold vi har snakket saa høyt om under krigen, er en realitet. Hjelp dine landsmenn nordfra. Der det er upolitiske humanitære foreninger paa forhaand, maa disse ta seg av hjelpevirksomheten. Der slike foreninger ikke fins, maa gode nordmenn slaa seg sammen og ta ledelsen. Men alle maa sky de nazistiske organisasjoner hvis eneste hensikt er aa slaa politisk mynt paa befolkningens nødstilstand. Vi maa heller ikke hjelpe paa en slik maate at deportasjonen blir fremmet, for da blir det lettere for nazistene aa legge nye byer og bygder øde. Du som ikke har noen spesiell annen oppgave paa Hjemmefronten, SETT DEG I SVING OG FORETA INNSAMLINGER BLANT GODE NORDMENN. H J E L P.

RETTSTOPPGJØRET. Vim lovet forleden aa bringe in ekstenso en erklæring fra ansvarlig hold i Norge som blev lest opp i Londonkringkastingen forrige mandag. Her er den : " Den norske Regjering har i samraad med Hjemmefrontens Ledelse forberedt rettstoppgjøret i Norge etter krigen. Lovene har faaet den nødvendige supplering i tide slik at det ikke skal bli mulig for noen aa smyge seg bort fra sitt ansvar. Det er aapnet gang til aa idømme dødsstraff for de store forrædere mot land og folk, og vanlige smaanazister vil bli dømt til tap av almen tillit slik at de aldri kan ha offentlige eller annen særlig betrodd stilling. Nazistene skal faa arbeide, og arbeide hardt for aa opprettholde livet. Det økonomiske oppgjør er grundig forberedt, og de som har beriket seg paa krigen, skal ikke faa noen glede av de midlene de har sikret seg. Tyskerne som har gjort seg skyldig i krigsforbrytelser i Norge, skal ogsaa stilles for retten her. Vi ber alle nordmenn om aa hjelpe til saa dette oppgjøret kan gaa unna raskt og paa rettferdig maate. Det er en plikt aa legge merke til de forbrytelser nazistene begaar, baade de norske og de tyske. Ingen skal gaa fri, men ingen skal heller straffes uhsrt. Dø er et retslig oppgjør vi skal ha. Vi bruker ikke nazistenes metoder. Lynsj-justis gjør dessuten ofrene til martyrer, og krigsforbryterne fortjenor det ikke. Franskmannene begynte aa klippe haaret av tyskerjentene etter befrielsen, men de sluttet meget snart med det, for det første til at jentene fikk alle snille menneskers sympati. Den eneste virkelig effektive maaten aa støaffe nazistene og krigsforbryterne paa, er aa stille dem for retten og faa dem dømt som andre forbrytere. Et grundig oppgjør med nazismen kan bare oppnåaes ved at alle samler bevismateriale til hjelp for retten. Gaa derfor igang fra idag av med aa sikre bevisene for forbrytelser som du vet er begaatt og var til det ytterste oppmerksom i denne kritiske overgangstiden. Vi skal ha frem i lyset hvert eneste av de overgrep som er gjort og blir gjort av tyske og norske nazister fra nu av og til krigen er slutt. La hverken dem eller oss være i tvil om det et eneste øyeblikk. Legg særlig merke til: 1) Hvem som er medlemmer av ns og hvem av dem som har tatt i mot vaaben til bruk mot nordmenn eller norske allierte. 2) Politifolk, norske og tyske, som foretar arrestasjoner av norske patrister og hvordan de oppfører seg under arrestasjonene og forhørene. 3) Hvilk-en nordmann som staar i gestapos tjeneste. 4) Alle grusomheter tyskerne begaar mot nordmenn og andre ikke-tyskere. 5) De økonomiske transaksjonene til folk som har beriket seg paa krigen ved aa ta imot høy betaling av tyskerne, ved aa trekke penger ut av offentlige fasser, ved aa stjele organisasjons midler eller ved aa utplyndre privatpersoner. Hver eneste opplysning som kan bevisé noe, bør være tid og stedfestet. Den som f. eks. har vært vidne til at tyskere eller norske nazister skyter ned forsvarsløse mennesker eller ødelegger norsk eiendom, maa om mulig straks notere alle detaljer med tid, sted og navn paa forbryterne. Hvis navnet er ukjent, merk deg da hvilken organisasjon forbryterne hørte til, om det f. eks. var menige ss-folk eller norsk hird. Noter navnene paa eventuelle andre vidner, og gjem saa notatene og annet bevismateriell paa et helt sikkert sted. Slike dokumentasjoner vil om ikke lengevære med aa sikre oss et raskt og effektivt rettstoppgjør. Det blir ingen lynsj-justis i Norge, men forbryterne kommer ikke til aa slippe billig, VÅR TRYGG. Det skal straffes paa liv og frihet, paa ære og paa peng-pung. DET SKAL SLAAS FAST EN GANG FOR ALLE LANDSFORRÆDERI ER.

NÄRMERE OM SABOTASJEN PÅ SVENSKA KULELAGERFABRIKENS LAGER: Ved 18 tiden mandag 27.nov.

blev Oslos centrum rystet av 3 ekspløsjoner. Det var Kongensgt. II og den tilstøtende bygning mot Nedre Slottsgate som sprang i luften. I disse eienommer har firmaet Norsk Kulelager Aktieselskap S K F sine kontorer og lagre. Ved brannvesenets ankomst stod bygningene i lys lue og brannmannskapene stod hjelpeøsse overfor flammehavet. Skaden blev total. Ingen mennesker kom til skade. Brannens aarsak maa være et bessk litt tidligere paa ettermiddagen av hjemmestyrkenes "husleiekontroll" som hadde funnet ut at her var det litt for meget krigsviktige saker paa ett sted. I s k f's eiendommer var nemlig lagret 60 tonn kule- og rullelagre til en verdi av 2-3 mill. kroner. Tyskerne visste ogsaa dette, og de hadde nylig hatt en representant fra den store S K F -fabrikken i Schweinfurt her oppe for aa se paa lagret og undersøke mulighetene for aa "kjøpe" og overføre det til Herrefolkets hjemland. Imidle tid ordnet den norske "husleiekontroll" saken og var hjemlige krigsindustri og transport (den siste gaar nu 80% for tyskerne) ble samtidig berøvet viktige maskin og reservedeler. Som bekjent har de tyske kulelagerfabrikken i lang tid vært et av de allierte flyvaabens utvalgte bombemaal, og allierte forhandlere har vært i Sverige og kjøpt opp hele den svenske produksjon av kulelager. Lagret i Kongensgate II og Nedre Slottsgate var kommisjonslager og tilhørte SKF, Göteborg. Salig ihukommende den hurtige svenske service etter bombingen av Knaben Molybdengruver, frabær vi soss denne gang utvidet svensk "Krigshjelp" i form av kulelager.

SØNDAG 26.nov. KL 14 var det en voldsom ekspløsjon med paafølgende brann i "Automobilfabrikken", Sandakerveien II2. Denne fabrikken som gikk 100% for Wehrmacht var spesielt beskjæftiget med aa ombygge rekviserte norske personbiler til mitraljøsebiler og lign. Fabrikkens maskiverksted ble helt ødelagt.

SABOTASJEN. Hver gang det smeller, gaar ogsaa norske verdier tapt. Det er ikke til aa undgaa fordi tyskerne lagrer bensin og olje i norske bensinstasjoner, de oppbevarer flydeler og annet krigsmateriell i norske bedrifter, de reparerer sine egne og stjaalne norske skib ved norske verksteder osv. Alle er enige om aa beklage ødeleggelsen av norsk eiendom. Hos dem som tenker kort, melder det seg kanskje en liten tvil: Kan dette være riktig? De som overhodet ikke tenker, kritiserer sabotasjen aapent.

Frankrike ble befriid saa hurtig at ødeleggelsene maalt med krigens maalestokk blev ... smaa. De franske innenriks styrker har ikke den minste del av æren for det. Hvad bestod saa deres innsats i ? De sprengte franske broer og franske jernbaner. I det hele gjorde de sitt ytterste for aa ødelegge den delen av det franske kommunikasjonsnettet som var en vesentlig forutsetning for de tyske tilførsler til fronten. En maaned før invasjonen bombet allierte fly franske kommunikasjonscentra og franske fabrikker som arbeidet for tyskerne. Fransk eiendom og franske liv strøk med. Uten disse angrep hadde invasjonen neppe lett seg gjennemføre i sommer, og den avgjørende vendig i krig-en som invasjonen betød, blitt utsatt. Befrielsen kostet Frankrike og den vil koste her. Naar norske Hjemmestyrker gjennem sine aksjoner ogsaa ødelegger norsk eiendom, maa tap og vinning veies mot hinanden. Sabotasje sparer oss til en viss grad for bombing. Tyske militære interesser har vært haardt rammet gjennem sabotasjen i den senere tid. Skulle det samme vært utrettet gjennem bombing, er det ikke tvil om at tapet av norske verdier ville blitt langt større. Selv den viktigste presisjonsbombing kan paa langt nær maale seg med sabotasje i "treffsikkerhet". Sabotasjen har praktisk talt ikke krevet norske liv. Et er ikke til aa undgaa at sivile blir drept ved bombeangrep. Selv om én ser bort fra den økede bombefaren, er det naivt aa tro at de norske verdier alt i alt kan spares ved aa la sabotasjen være. Jo snarere tyskerne blir slaatt, jo mer vil det bli spart av norsk eiendom og norske liv. Jo lengre krigen drar ut, jo mere tid faar tyskerne til planmessig aa ødelegge norsk eiendom. Dette er ikke spaedom. Nord-Norge og Nederland i dag er bevis nok. Vi er hverken innbilske eller naive nok til aa tro at norske Hjemmestyrkers sabotasjeaksjoner kan avgjøre krigen, men de er av de huggene som sammen med mange andre feller den tyske krigsmakt.